

LATVIJAS NACIONĀLĀ ARHĪVA
2016. GADA
PUBLISKAIS PĀRSKATS

Rīga 2017

Satura rādītājs

1. Pamatinformācija	3
1.1. Latvijas Nacionālā arhīva juridiskais statuss	3
1.2. LNA darbības mērķis un funkcijas	3
1.3. Ārējo normatīvo aktu izstrāde.....	4
2. LNA darbības rezultāti un sniegtie publiskie pakalpojumi.....	5
2.1. Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības uzraudzība un kontrole.....	5
2.2. Dokumentu pieejamība	8
2.3. Lasītavu pakalpojumi.....	9
2.4. Pieprasījumu izpilde.....	10
2.5. Dokumentu popularizēšana un komunikācija ar sabiedrību	11
2.6. Dokumentu saglabāšana.....	18
2.7. Dalība zinātniskajās konferencēs.....	19
2.8. Projekti.....	20
3. Starptautiskā sadarbība	21
4. Sadarbība ar nevalstisko sektoru.....	21
5. Personāls	22
6. Finanšu resursi	23
7. LNA darbības prioritātes 2017.gadam.....	24

1. Pamatinformācija

1.1. Latvijas Nacionālā arhīva juridiskais statuss

Latvijas Nacionālais arhīvs (turpmāk- LNA) ir kultūras ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts politiku dokumentu un arhīvu pārvaldības jomā.

LNA sastāvā ir funkcionālās un teritoriālās struktūrvienības, kuru darbība aptver visu Latvijas teritoriju.

LNA uzdevumu izpildi veica šādas struktūrvienības:

- Personāla vadības nodaļa;
- Finanšu analīzes un pārskatu nodaļa;
- Attīstības plānošanas nodaļa;
- Izziņu un dokumentu izmantošanas nodaļa;
- Informācijas tehnoloģiju nodaļa;
- Tehniskā nodrošinājuma nodaļa;
- Arhīvu inspekcija;
- Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības departaments (IDAPD);
- Dokumentu preventīvās saglabāšanas departaments (DPSD);
- Latvijas Valsts vēstures arhīvs (LVVA);
- Latvijas Valsts arhīvs (LVA);
- Latvijas Valsts Kinofotofonodokumentu arhīvs (LVKFFDA);
- Personāla dokumentu valsts arhīvs (PDVA);
- Latvijas Nacionālā arhīva bibliotēka
- Alūksnes zonālais valsts arhīvs (Alūksnes ZVA);
- Cēsu zonālais valsts arhīvs (Cēsu ZVA);
- Daugavpils zonālais valsts arhīvs (Daugavpils ZVA);
- Jēkabpils zonālais valsts arhīvs (Jēkabpils ZVA);
- Jelgavas zonālais valsts arhīvs (Jelgavas ZVA);
- Liepājas zonālais valsts arhīvs (Liepājas ZVA);
- Rēzeknes zonālais valsts arhīvs (Rēzeknes ZVA);
- Siguldas zonālais valsts arhīvs (Siguldas ZVA);
- Tukuma zonālais valsts arhīvs (Tukuma ZVA);
- Valmieras zonālais valsts arhīvs (Valmieras ZVA);
- Ventspils zonālais valsts arhīvs (Ventspils ZVA).

1.2. LNA darbības mērķis un funkcijas

LNA darbības virsmērķis ir sekmēt sabiedrības dzīves kvalitātes uzlabošanu, valsts un pašvaldību institūciju operatīvu darbību, uz zināšanām balstītu industriju attīstību, mērķtiecīgi uzkrājot un saglabājot nacionālo dokumentāro mantojumu (turpmāk – NDM) un nodrošinot tā pieejamību un izmantošanu visas sabiedrības interesēs.

LNA funkcijas

1. Uzkrāt Latvijā un ārpus Latvijas radītus dokumentus ar arhīvisko vērtību.
2. Nodrošināt LNA glabāto dokumentu pieejamību, veicot to izvērtēšanu, aprakstīšanu un uzziņu sistēmu veidošanu.
3. Pieņemt glabāšanā un saglabāt LNA uzkrātos dokumentus ar arhīvisko vērtību, veidot nodrošinājuma kopiju un izmantošanas kopiju fondu.
4. Nodrošināt arhīva dokumentu pieejamību un izmantošanu, popularizēšanu un sabiedrības informēšanu, izsniegt arhīva izziņas, apliecinātas dokumentu kopijas, izrakstus un norakstus.
5. Izvērtēt dokumentus Arhīvu likumā noteiktajā kārtībā.

6. Uzraudzīt dokumentu pārvaldības kārtības ievērošanu institūcijās un -Arhīvu likumā noteiktajos gadījumos - akreditētos privātos arhīvos, sniedzot metodisko palīdzību dokumentu un arhīvu pārvaldības jomā.

7. Veikt pārbaudes institūcijās dokumentu un arhīvu pārvaldības jomā un - Arhīvu likumā noteiktajos gadījumos - akreditētos privātos arhīvos dokumentu pārvaldības un NDM saglabāšanas, pieejamības un izmantošanas jautājumos, izskatīt administratīvo pārkāpumu lietas un uzlikt administratīvos sodus.

8. Akreditēt privātus arhīvus.

9. Veikt pētījumus un metodisko darbu dokumentu un arhīvu pārvaldības jomā.

10. Izsniegt rakstveida licences to LNA uzkrāto dokumentu izmantošanai, kuru autortiesības vai blakustiesības pieder valstij.

11. Izveidot un uzturēt nepieciešamās informācijas sistēmas LNA funkciju veikšanai.

LNA galvenie uzdevumi 2016. gadam bija šādi:

- ar Vienotās valsts arhīvu informācijas sistēmas (turpmāk –VVAIS) starpniecību saziņu un darba jautājumus starp arhīviem veikt digitālajā vidē, modernizēt institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības uzraudzības darbu;
- veikt LNA ārējās komunikācijas, sabiedriskā tēla, saiknes ar sabiedrību un informācijas aprites uzlabošanas pasākumus arhīvu nozares autoritātes stiprināšanai;
- paplašināt LNA speciālistu profesionālās pilnveides iespējas.

1.3. Ārējo normatīvo aktu izstrāde

Pildot Valdības rīkojumus administratīvā sloga mazināšanā privātpersonu un institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldībā, 2016. gadā LNA izstrādāja un iesniedza tālākai virzībai Kultūras ministrijai un valdībai likumprojektus “Grozījumi Arhīvu likumā” un “Grozījumi likumā “Par grāmatvedību”. Likumprojekti paredz samazināt glabāšanas termiņus sākot ar 1999.gadu radītajiem dokumentiem par darbiniekiem aprēķināto mēnešalgu no 75 uz 10 gadiem un deleģējumu Ministru kabinetam noteikt personāla dokumentu glabāšanas termiņus. Izpildot deleģējumu, tiks izdoti Ministru kabineta noteikumi, kuru izstrādes gaitā tiks izskatītas iespējas personāla dokumentu glabāšanas termiņu samazināšanai. Tāpat administratīvā sloga mazināšanai, nododot maksātnespējīgo personu dokumentus Latvijas Nacionālajam arhīvam, tika sagatavoti priekšlikumi grozījumiem Maksātnespējas likuma 2. lasījumam Saeimā. Priekšlikumos tika rosināts precizēt nododamo dokumentu sastāvu, tādejādi izvairoties no atsevišķu dublējošo un lieku dokumentu pieņemšanas.

Lai atvieglotu Arhīvā esošās informācijas pieejamību pētniekiem, 2016.gadā tika sagatavoti un 2017. gada 21.martā pieņemti grozījumi Ministru kabineta 06.11.2012. noteikumos Nr.747 “Latvijas Nacionālā arhīva darbības noteikumi”. Grozījumi paredz Fiziskai personai atļaut arhīva lasītavā fotografēt (bez zibspuldzes, statīva vai citām palīgierīcēm) publiskos dokumentus, kuriem nav pieejamības ierobežojumu un kuru reproducēšanu neierobežo autortiesības. Vienlaicīgi ar grozījumiem Arhīvu likumā, tika paredzēta arī arhīvu lasītāju atbildība par administratīvajiem pārkāpumiem dokumentu izmantošanā arhīvu lasītavās. Grozījumi stāsies spēkā līdz ar Administratīvo pārkāpumu procesa likumu.

2. LNA darbības rezultāti un sniegtie publiskie pakalpojumi

LNA darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji:

1. tabula

Politikas rezultāti	Rādītāji	Izpilde
Apmierināta sabiedrības prasība pēc kvalitatīviem valsts arhīvu pakalpojumiem un to pieejamība sabiedrībai	Sabiedrības apmierinātības līmenis ar LNA sniegtajiem pakalpojumiem	93%
	Apmeklējumu skaits	34.2 tūkst.
	Izmantoto glabājamo vienību skaits	147 tūkst.
Darbības rezultāti		
Sabiedrībai pieejamais kultūras mantojums	LNA glabājamo vienību skaita pieaugums	114 tūkst.
	LNA uzraudzībā esošo institūciju skaits	3.9 tūkst.
	Restaurēto kultūras mantojuma vienību skaits LNA	3 tūkst.
	Izsniegto izziņu skaits	20.5 tūkst.

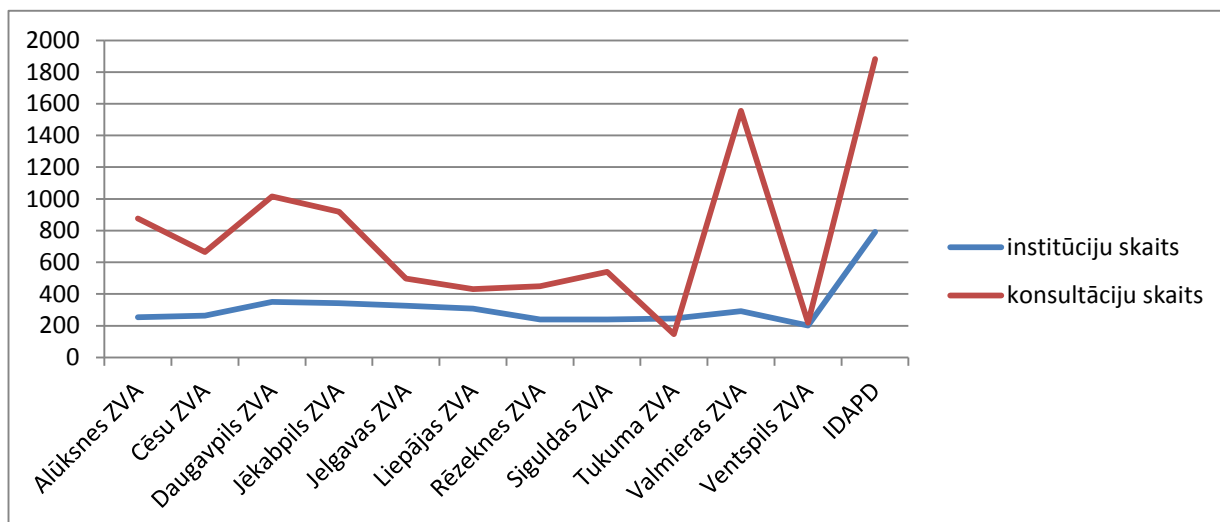
2.1. Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības uzraudzība un kontrole

Pārskata periodā LNA uzskaitē bija 3.9 tūkst. valsts institūcijas un to teritoriālās struktūrvienības, pašvaldības un to institūcijas, kapitālsabiedrības un nevalstiskās organizācijas.

2016.gadā aktīvi noritēja darbs ar institūcijām dokumentu un arhīvu pārvaldības jautājumos, gada mērķis bija veikt statistisko datu par institūciju arhīviem savākšanu, aizpildot „Arhīva pasi”, iegūtie dati tiks analizēti 2017. gadā.

Lai nodrošinātu NDM papildināšanu, tika veikta institūciju dokumentu izvērtēšana, lietu nomenklatūru saskaņošana, uzraudzīta un vadīta dokumentu aprakstīšana, sniegta metodiskā palīdzība dokumentu un arhīvu pārvaldībā.

Pārskata gadā sniegta 9.3 tūkst. konsultācijas institūcijām par dokumentu aprakstīšanas jautājumiem, par lietu nomenklatūru sastādīšanu un dokumentu glabāšanas termiņu noteikšanu un dokumentu izvērtēšanu, novadīts 31 seminārs par Arhīva likumā un Ministru kabineta 06.11.2012. noteikumos Nr.748 „Dokumentu un arhīvu pārvaldības noteikumi” noteikto normu skaidrojumiem, par institūciju arhīva pases sastādīšanu un citiem aktuāliem jautājumiem institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldībā.

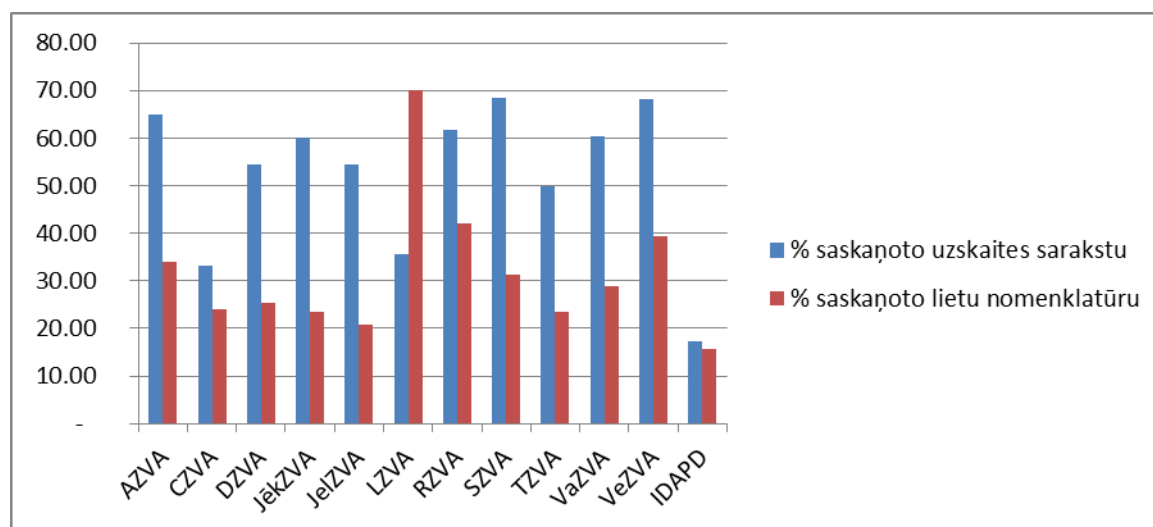

1.att.Konsultācijas institūcijām

Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības uzraudzības darbu joprojām ietekmēja reformas valsts pārvaldē, institūciju reorganizēšana, likvidācija, apvienošana, kā rezultātā mainījās arhīva uzraugāmo institūciju skaits. Likvidēto, reorganizēto valsts un pašvaldību institūciju un likvidēto privāto tiesību subjektu skaits, no kurām tika veikta dokumentu uzkrāšana 2016.gadā, sastādīja 64.4% no kopējā institūciju skaita, no tiem tika pieņemtas 42.5 tūkst. glabājamo vienību, kas sastādīja 36.6% no kopējā pieņemtā glabājamo vienību skaita.

Institūciju iesniegto dokumentu klasifikācijas shēmu, glabāšanas termiņu sarakstu, lietu nomenklatūru un arhīva uzziņu sistēmu saskaņošanai, dokumentu un arhīvu pārvaldības jautājumu risināšanai LNA darbojas Dokumentu un arhīvu pārvaldības ekspertu komisija ar apakškomisijām LNA struktūrvienībās – valsts arhīvos, zonālajos valsts arhīvos un Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības departamentā.

2016.gadā notikušas 18 LNA Dokumentu un arhīvu pārvaldības ekspertu komisijas sēdes un 161 apakškomisiju sēde. Sēdēs tika izskatītas institūciju lietu nomenklatūras un atsevišķu dokumentu grupu glabāšanas termiņu jautājumi, dokumentu uzskaites saraksti un akti par dokumentu atlasī iznīcināšanai u.c.

2.att.Institūciju dokumentu saskaņošana

Kopumā saskaņota 1131 institūcijas (29.1% no uzskaitē esošajām) lietu nomenklatūra. Darbs noritēja atbilstoši 2016.gada plānam.

Viena no 2016.gada prioritātēm dokumentu un arhīvu pārvaldībā bija institūciju informācijas sistēmās esošo elektronisko datu un dokumentu izvērtēšana, attiecīgi nodrošinot, lai saskaņošanai iesniegtajās lietu nomenklatūrās tiktu iekļauti institūcijas pārziņā esošo informācijas sistēmu dati un dokumenti. Tāpat turpināta foto, audivizuālo, skaņas dokumentu apzināšana institūcijās un nodrošināta to iekļaušana saskaņošanai iesniegtajās lietu nomenklatūrās.

LNA struktūrvienību Dokumentu un arhīvu pārvaldības ekspertu apakškomisijās apstiprināti 1836 institūciju uzskaites saraksti, institūcijās nodošanai valsts arhīvos sagatavoti 155.9 tūkst. glabājamo vienību, akceptēta 1 milj. 487.9 tūkst. glabājamo vienību, kurām beidzies glabāšanas termiņš, iznīcināšana.

Institūciju un privāto tiesību juridisko personu arhīva dokumentu sagatavošana glabāšanai

Viens no LNA sniegtajiem maksas pakalpojumiem ir institūcijas un privātās juridiskās personas arhīva dokumentu sagatavošana glabāšanai, kas ietver to izvērtēšanu, sakārtošanu, aprakstīšanu un citas darbības saskaņā ar līgumu katrā konkrētajā gadījumā.

Šo pakalpojumu LNA sniedza galvenokārt valsts un pašvaldību institūcijām, tai skaitā arī likvidācijas un reorganizācijas procesā esošajām, kam atbilstoši Arhīvu likuma 7.pantam dokumenti jānodod glabāšanai LNA.

Dokumentu pieņemšana valsts glabāšanā

LNA 2016.gadā atbilstoši plānotajam arhīva glabāšanā pieņēma:

- līdz 2001.gadam radītās pastāvīgi glabājamās lietas no institūcijām, kurās LNA uzrauga dokumentu pārvaldības kārtības ievērošanu, ;
- likvidēto privāto tiesību juridisko personu pastāvīgi un ilgstoši glabājamās lietas (par maksu).

Pastāvīgā valsts glabāšanā LNA pieņemti teksta dokumenti, kā arī kino, video, foto un skaņas dokumenti dažādās vidēs un nesējos.

Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības kārtības pārbaudes

Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldības kārtības nodrošināšanas pārbaudes prioritāri tika veiktas institūcijās, kuras līdz šim nav uzraudzītas, valsts un pašvaldību institūcijās, kuras tika reorganizētas vai likvidētas. 2016.gadā pārbaudes tika veiktas novadu pašvaldībās un pagastu pārvaldēs, pašvaldību iestādēs un struktūrvienībās (būvvaldēs, bāriņtiesās u.c.), tiesās, Izglītības un zinātnes ministrijā, augstākās izglītības un vispārējās izglītības iestādēs; valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībās; institūcijās, kurās ilgstoši nav veiktas pārbaudes un institūcijās, kurās būtiski kavēta dokumentu aprakstīšana.

2016.gadā Arhīvu inspekcija veica 399 pārbaudes, tai skaitā 390 pārbaudes par dokumentu un arhīvu pārvaldības kārtības nodrošināšanu un 7 norādījumu izpildes pārbaudes un 2 tematiskās pārbaudes. No pārbaudītajām institūcijām normatīvajos aktos noteiktās dokumentu un arhīva pārvaldības prasības pilnībā bija ievērotas 32 (8.2 %) institūcijās.

2016.gadā Arhīvu inspekcija uzsāka 15 administratīvā pārkāpuma lietvedības par dokumentu un arhīva pārvaldības kārtības pārkāpumiem institūcijās. Administratīvā pārkāpuma lietvedības ierosinātas par arhīviski vērtīgu dokumentu nozaudēšanu un par

dokumentu iznīcināšanu bez saskaņošanas ar LNA. Par minētajiem pārkāpumiem 10 personas sauktas pie administratīvās atbildības, piemērojot nodarījumiem atbilstošus administratīvos sodus (8 naudas sodi un 2 brīdinājumi), 1 lietvedība izbeigta (pārkāpums atzīts par maznozīmīgu), 4 lietvedības tiek turpinātas.

Institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldībā biežāk konstatētās neatbilstības normatīvo aktu prasībām:

- nav noteikta dokumentu un arhīva pārvaldības kārtība, nav norīkoti par dokumentu un arhīvu pārvaldību atbildīgie darbinieki;
- netiek veikta darbinieku rīcībā esošo dokumentu nodošana - pieņemšana mainoties institūcijas personālam;
- netiek veiktas lietu esības pārbaudes normatīvajos aktos noteiktajos termiņos un gadījumos;
- netiek ievērots periodiskums dokumentu klasifikācijas shēmu, dokumentu glabāšanas termiņu un uzziņu sistēmu saskaņošanā ar LNA.

Minētās problēmas institūciju dokumentu un arhīvu pārvaldībā var kļūt par cēloni arhīviski vērtīgu dokumentu zudumiem vai to prettiesiskai iznīcināšanai bez saskaņošanas ar LNA, tāpēc pārbaūžu gaitā atklāto trūkumu novēršanai institūcijām tika izvirzīti konkrēti priekšlikumi un to izpildes termiņi, regulāri tika pārbaudīta izvirzīto norādījumu izpilde.

2016.gadā Arhīvu inspekcija izskatīja 4 iesniegumus (sūdzības) par iespējamiem normatīvo aktu pārkāpumiem LNA struktūrvienībās un 1 iesniegumu (sūdzību) par iespējamiem normatīvo aktu pārkāpumiem akreditētā privātā arhīvā.

2.2. Dokumentu pieejamība

Arhīvu likums nosaka, ka viena no LNA funkcijām ir nodrošināt glabāto dokumentu pieejamību, veicot to izvērtēšanu, aprakstīšanu un uzziņu sistēmu veidošanu.

Dokumentu aprakstīšana

Lai nodrošinātu LNA esošo dokumentu pilnvērtīgu izmantošanu un samazinātu to dokumentu skaitu, kuriem vēl nav izveidota uzziņu sistēma, 2016.gadā aktīvi veikta dokumentu aprakstīšana LNA zonālajos valsts arhīvos (Alūksnes ZVA, Cēsu ZVA, Jelgavas ZVA, Liepājas ZVA, Siguldas ZVA, Valmieras ZVA, Ventspils ZVA), LVKFFDA, LVVA, LVA un PDVA.

Tika veikta likvidēto privāto tiesību juridisko personu un no institūcijām pieņemto īslaicīgi glabājamo dokumentu, kuriem beidzies glabāšanas termiņš, atlase un sagatavošana iznīcināšanai, atbrīvojot plauktus pastāvīgi glabājamo dokumentu pieņemšanai.

2016.gadā LVVA turpināta Latvijas Republikas sūtniecības Londonā arhīva dokumentu aprakstīšanā, uzsākta informācijas pārņemšana uz VVAIS no LVVA reģistriem un datubāzēm, kā arī LVVA turpināja 2012. gadā uzsākto fondu līmeņa aprakstu sastādīšanu, nodrošinot īsu fonda vēsturisko izziņu veidošanu noteiktām fondu grupām.

Uzziņu sistēmu pilnveidošana

Līdztekus arhīva dokumentu aprakstu veidošanai, valsts arhīvi iespēju robežās nodarbojas arī ar esošo arhīva uzziņu sistēmas elementu pilnveidošanu un pārstrādi, apraksta vienību katalogizāciju un elektronisku meklēšanas līdzekļu (reģistru, datubāzu u.c.) izveidi.

Pārskata periodā LNA turpināta VVAIS migrēto datu pārbaude - arhīva fondu nosaukumu, apjomu, datējumu, atslēgas vārdu un meklēšanas līdzekļu precizēšana, uzskaites sarakstu veidošana, glabājamo vienību ģenerēšana, glabātavu datu precizēšana, kā arī pēdējos gados pieņemto arhīva fondu ievadīšana VVAIS un fondu aprakstu izveide.

Arhīvu pieejamība digitālā vidē

Pieaugot sabiedrības pieprasījumam pēc mūsdienīgiem arhīvu meklēšanas līdzekļiem, arhīvi arvien vairāk pievēršas arhīva dokumentu un to aprakstu digitalizācijai, datubāzu un elektronisku reģistru veidošanai.

Centrālajā fondu reģistrā LNA mājas lapā ir nodrošināta informācijas meklēšana par visiem LNA glabāšanā esošajiem fondiem.

LVVA turpināta virtuālā arhīva „Raduraksti” papildināšana un aktualizēšana, sagatavojot ievietošanai jauniegūto baznīcu grāmatu sarakstu un titullapas lietām, jau ievietoto baznīcu grāmatu un 2942. fonda "Rīgas pilsētas un apkārtnes mājas grāmatas" lietas. 2016.gadā vietnē ievietoti 4922. fonda “Rīgas Melngalvju sabiedrība” u.c. dokumentu digitālie attēli.

Interneta vietni „Raduraksti” 2016. gadā apmeklēja 109 valstu interesenti 241173 reizes. Absolūtais vairākums vietnes apmeklētāju ir Latvijas iedzīvotāji – 155 987, no Krievijas – 24 756, no Vācijas – 18 249, no ASV – 10 609. Ar „Radurakstu” lietotājiem nodrošināta atgriezeniskā saikne – sagatavotas atbildes uz 321 vietnē ievietoto jautājumu un ziņojumu.

2.3. Lasītavu pakalpojumi

LNA lasītavās ir aprīkotas 180 darbavietas. Ikvienai personai ir pieejamas arhīva darbinieku bezmaksas konsultācijas, informācija no datu bāzēm, arhīva dokumentu uzziņu sistēma, dokumentu oriģināli vai tos aizstājošas kopijas, LNA izdevumi un uzziņu krājumi. LVVA un LVA lasītavās personas bez maksas var izmantot aprīkojumu sevišķi vērtīgo un unikālo dokumentu mikrokopiju lasīšanai. Ar LVKFFDA uzkrātajiem audiovizuālajiem un skaņas dokumentiem iespējams iepazīties, izmantojot arhīva speciālo aprīkojumu – videoiekārtas, kinoprojektoru, filmu montāžas galdu, audioierakstu atskaņošanas iekārtas, tās personām tiek piedāvātas kā maksas pakalpojums, kura izmaksās iekļauti tikai iekārtu uzturēšanas izdevumi.

LNA lasītavu pakalpojumus 2016. gadā izmantoja 2 248 personas, kuras lasītavas apmeklēja 13.2 tūkst. reizes. Joprojām saglabājās ārvalstu pētnieku (gandrīz 10.6% no kopējā skaita) no ASV, Francijas, Krievijas Federācijas, Lietuvas, Somijas, Vācijas, Zviedrijas interese par LNA uzkrātajiem dokumentiem, apliecinot to nozīmi starptautiskajos pētījumos.

Personām izmantošanai lasītavās izsniegti 147 tūkst. glabājamo vienību.

Dokumentu piegāde personām lasītavās tika nodrošināta vidēji stundas laikā. Izņēmums bija LVVA lasītavas, kur nepieciešamas vairākas dienas, lai glabājamās vienības sagatavotu izsniegšanai.

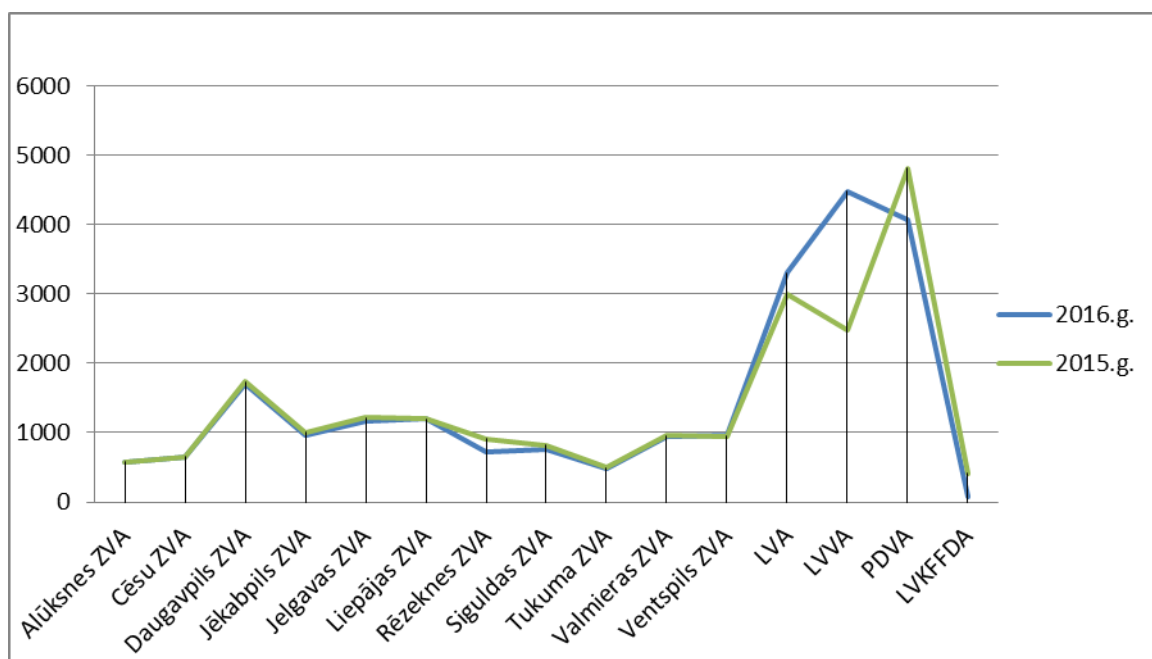
LNA bibliotēkā 2016.gadā reģistrēti 106 lasītāji, kuri kopumā bibliotēku apmeklēja 224 reizes. Bibliotēkā sniegtas 132 tematiskās un bibliogrāfiskās uzziņas, gada laikā no krājuma tika izsniegta 1008 vienības (grāmatas, metodiskie izdevumi). Bibliotēkas lasītavā sagatavotas 5 izstādes un novadīti 4 pasākumi.

2.4. Pieprasījumu izpilde

LNA struktūrvienībās 2016.gadā ir saņemti 21.4 tūkst. personu un institūciju pieprasījumi, kas atbilst gadā plānotajam apjomam. 36% pieprasījumu saņemti elektroniski. 1.1% pieprasījumu nosūtīti izpildei citām institūcijām. Kopumā sagatavotas 20.5 tūkst. arhīva izziņas, dokumentu izraksti un kopijas, iezīmējot izziņu skaita samazināšanās tendenci (par 3.3% salīdzinot ar 2015. gadu). Tika sniegtas teju 3 tūkst. bezmaksas uzziņas dokumentu izmantošanas un pieejamības jautājumos, tai skaitā, atbildot uz LNA mājas lapas vietnē un e-pastos uzdotajiem jautājumiem.

Lielākā daļa (46.9%) arhīva izziņu sagatavotas, lai nodrošinātu personām sociālo un tiesisko jautājumu risināšanu. Tās ir izziņas par darba stāžu, atalgojumu, dienestu, mācībām, īpašumu piederību, represijām, civilstāvokli, radniecību un citiem biogrāfiskiem datiem. PDVA, kur glabājas Rīgas un Jūrmalas pilsētu institūciju personālsastāva dokumenti, sagatavots lielākais šo izziņu skaits (32 %). Starp zonālajiem valsts arhīviem ievērojams ir Daugavpils ZVA devums – 10% no izziņu kopskaita.

Izskatītās 1237 tematiskās uzziņas plašā jautājumu spektrā, tai skaitā izsniegtās 517 ģenealoģiskās izziņas un atbildes, kuras pārsvarā sagatavotas LVVA.

3.att.Sagatavoto izziņu skaits

3.2 tūkst. izziņas (14.6% no kopskaita) sagatavotas pēc ārvalstu institūciju un personu pieprasījumiem. Lielākā daļa šo pieprasījumu ir no Krievijas Federācijas, Ukrainas un Baltkrievijas iedzīvotājiem, kas padomju okupācijas laikā strādāja Latvijā.

Gandrīz 10% izziņu bija ar negatīvu rezultātu, galvenokārt tāpēc, ka nav saglabājušies vai LNA nav nodoti padomju perioda iestāžu personāla dokumenti vai arī personas nevar norādīt pamatdatus informācijas meklēšanai arhīvos.

Sagatavota 1173 arhīva izziņas, kuru izpildē bija iesaistītas vairākas LNA struktūrvienības. Katras šādas izziņas sagatavošanā vidēji piedalījās trīs struktūrvienības, izmantojot pieprasījumu, sagatavoto arhīva izziņu un rēķinu projektu elektronisko apriti VVAIS.

2016.gadā nav apmaksāti un izņemti 3.8% no sagatavotajām arhīva izziņām. Lielu

daļu no tām ir pieprasījušas maznodrošinātas personas un personas no „tuvējām ārvalstīm”, kurās līdzīgs arhīvu pakalpojums ir bez maksas.

2.5. Dokumentu popularizēšana un komunikācija ar sabiedrību

Dokumentu publikācijas

Viens no svarīgākajiem LNA dokumentu popularizēšanas veidiem ir žurnāla „Latvijas Arhīvi” sagatavošana un izdošana. Žurnāls dibināts 1993. gadā, katru gadu iznāk četri žurnāla numuri. Tas ir vienīgais izdevums, kas veltīts sabiedrības informēšanai par dokumentārā mantojuma papildināšanu un jaunumiem arhīvu veidošanas, saglabāšanas un izmantošanas jautājumos, tas sniedz ieskatu arhīvu attīstības un dokumentu komplektācijas vēsturē, dodot ieguldījumu arhīvu zinātnē.

Žurnāls publicē rakstus latviešu valodā un zinātniskus rakstus arī angļu, krievu un vācu valodā. Zinātniskajiem rakstiem latviešu valodā pievienots kopsavilkums angļu vai vācu valodā, bet zinātniskajiem rakstiem citās valodās – kopsavilkums latviešu valodā.

Žurnāla „Latvijas Arhīvi” rakstu autori ir Latvijas un ārvalstu arhīvistu un zinātniskie darbinieki, Latvijas un ārzemju augstskolu mācību spēki, zinātniskās pētniecības iestāžu un muzeju zinātniskie darbinieki.

Latvijas Zinātnes padome (2002. gada 9. jūlija sēdes lēmums Nr. 3-6-1) žurnāla „Latvijas Arhīvi” zinātnisko rakstu sadaļu „Vēsture” ir iekļāvusi vispārārtzīto recenzējamo zinātnisko izdevumu sarakstā.

Žurnāls „Latvijas Arhīvi” ir pieejams Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā, Latvijas Nacionālā arhīva bibliotēkā, Latvijas Universitātes Zinātniskajā bibliotēkā, Latvijas Kultūras akadēmijas bibliotēkā, Rīgas Centrālajā bibliotēkā, Daugavpils Universitātes bibliotēkā u.c.

Žurnāls ir pieejams arī kaimiņvalstu – Igaunijas, Krievijas, Lietuvas, Somijas, Vācijas – arhīvu zinātniskajās bibliotēkās.

Sagaidot nozīmīgu vēstures notikumu gadadienas, 2016. gadā ticis veikts darbs pie vairāku dokumentu krājumu sagatavošanas, kuri tiks publicēti „Latvijas Arhīvi” sērijā „Vēstures avoti”.

2017. gadā, sagaidot Reformācijas kustības 500 gadadienu, kura tiks plaši atzīmēta arī Latvijā, LVVA strādājis pie Reformācijas 500 gadu jubilejai veltīta Kurzemes hercogistes baznīcu dokumentu krājuma sagatavošanas.

Sērijā „Vēstures avoti” LVVA ticis veikts darbs pie izdevuma „Latvijas Neatkarības karš, 1918–1920” sagatavošanas.

LVVA turpinājis darbu pie paleogrāfijas apguves palīgglīdzekļa sagatavošanas. Izdošanas termiņš pārcelts uz 2017. gadu.

Sērijā „Vēstures avoti” LVVA sadarbībā ar Ārlietu ministrijas un Latvijas Arhīvistu biedrības speciālistiem sagatavojis izdošanai krājumu „Latvija Parīzes miera konferencē 1919. gadā. Delegācijas sēžu protokoli”. Krājumā apkopoti Latvijas delegātu darbības laikā Parīzē tapušie 113 delegācijas sēžu protokoli, kas ataino Latvijas starptautisko stāvokli, diplomātu cīņu par valsts atzīšanu un arī dažādas sadzīves nianšes un veido unikālu Latvijas vēstures dokumentāro liecību.

Digitālās publikācijas un dokumentu kopas

LNA arhīvu dokumenti tiek popularizēti, veidojot digitālās publikācijas un digitālās dokumentu kopas.

Pārskata periodā izveidotas un LNA mājas lapā publicētas:

LVA sadarbībā ar Augstākās tiesas Judikatūras un zinātniski analītisko nodaļu digitalizēta dokumentu kopa „Ieskats Latvijas Senāta dokumentos 1919–1940”;

LVVA izveidoto elektronisko dokumentu kopu „Baltijas Universitātei – 70”. Jelgavas ZVA sagatavoto digitālo dokumentu publikāciju „Rūpniecības attīstība Jelgavas pilsētā 50.–60. gados”;

Valmieras ZVA izveidoto digitālo publikāciju „Ieskats Valmieras zonālā valsts arhīva dokumentos par padomju tradīciju ieviešanu un svētku organizēšanu”.

Dokumentu popularizēšana plašsaziņas līdzekļos un sociālajos tīklos

No 2015. gada jūlija sākusi darboties jaunā LNA mājaslapa <https://www.arhivi.gov.lv>, kura būtiski pilnveidota un papildināta 2016. gadā.

Aizvien nozīmīga loma LNA dokumentu popularizēšanā un komunikācijā ar sabiedrību ir LNA aktīvajai darbībai sociālajos tīklos *Twitter* un *Facebook*, regulāri sagatavojot arhīva dokumentu publikācijas un komentārus.

LNA dokumenti tikuši ievietoti arī video koplietošanas tiešsaistes sociālā tīkla tīmekļa vietne *Youtube*, portālā „*Delfi*” un portālā www.info.riga.lv2

Pārskata perioda LNA konts *Facebook* papildināts ar 53 fotodokumentu galerijām par dažādiem tematiem no LVKFFDA fondiem.

2016. gadā LVKFFDA *Youtube* video kanālu papildinājis ar 17 audiovizuālo dokumentu un skaņas dokumentu fragmentiem.

LNA konts *Facebook* regulāri tiek papildināts ar dokumentu kopijām un komentāriem arī no citiem LNA arhīviem.

Informācija par arhīvu aktualitātēm regulāri tiek ievietota reģionu interneta portālos, informatīvajos un reklāmas izdevumos.

LNA arhīvu materiāli regulāri tiek publicēti arī tradicionālajos preses izdevumos, piemēram, laikrakstos „Latvijas Vēstnesis”, „Latvijas Avīze”, reģionālajā presē: „Kurzemes vārds”, „Ventas Balss”, „Jelgavas vēstnesis”, „Jelgavas novada ziņas”, „Aizputes novada avīze”, „Liesma” u.c.

Dokumentu izstādes

Viens no tradicionāliem un joprojām aktuāliem dokumentu popularizēšanas veidiem ir arhīvu veidotās dokumentu izstādes. Līdzās dokumentu un reprezentatīvajām izstādēm aizvien lielāku nozīmi iegūst virtuālās izstādes. 2016. gadā LNA sagatavotas 27 izstādes, t.sk. 3 virtuālās. Izstādes galvenokārt veltītas būtisku vēstures notikumu atcerei, nozīmīgām personībām, reģionāli aktuālām tēmām. Vairākas izstādes tapušas sadarbībā gan ar citām vēsturisko atmiņu institūcijām, gan arhīviem apvienojot tajos glabātos dokumentus.

Atzīmējot 1991. gada janvāra barikāžu 25. gadadienu, tika izveidota dokumentāro liecību izstāde „Cerību uguns kuri – mirklis pirms brīvības”. Izstāde tika eksponēta Rīgā, LR Zemkopības ministrijā, un Rēzeknes ZVA (2016. gada janvāris).

Ventspils ZVA sadarbībā ar Ventspils Galveno bibliotēku izveidoja barikāžu laikam veltītu ventspilnieka – barikāžu dalībnieka Gunāra Skujiņa foto izstādi „Mūsu atbilde – visstiprākie ieroči: ticība, spīts, brīvības alkas, vienotība”.

Jelgavas ZVA dokumentu izstāde „Lasot vecos laikrakstus” par tematisku pasākumu atspoguļošanu 1955. un 1957. gada laikrakstos „Brīvais Darbs”, „Zemgales Komunisti” un „Sociālisma Uzvara” atvērta Jelgavas ZVA telpās (01.02.2016.);

LVVA dokumentāro liecību izstāde „Kurzemes kultūrai un mākslai veltīts mūžs: Jūliuss Dēriņš (1818–1898) gleznotāja un mākslinieka J.F. Dēriņa atmiņu izdevuma „*Was ich nicht gern vergessen möchte oder Erinnerungen aus meinem Leben/ Ko es nekad negribētu aizmirst jeb atmiņas no manas dzīves*” tika eksponēta LVVA telpās (28.04.2016.).

LVVA ceļojošā izstāde „Kurzemes un Zemgales hercogs Jēkabs (1610–1681) un viņa laikmets” tika eksponēta Kandavas novada muzejā (27.05.2016.), Kuldīgas tūrisma un informācijas centrā (23.09.2016.) un Aizputes tūrisma un informācijas centrā (11.11.2016.).

Valmieras ZVA dokumentu izstādē „Pirms 50 gadiem” var iepazīties ar 1966. gada arhīva dokumentiem, laikraksta „Liesma” publikācijām un Latvijas valsts kinofotofonodokumentu arhīva kinokadriem par notikumiem Valmierā. Izstāde tika atklāta Valmieras ZVA lasītavā (06.06.2016.).

LVA un Valmieras ZVA virtuālās izstādes „1941. gada 14. jūnijs Latvijas apriņķos” sadaļas „1941. gada 14. jūnija deportācija Valmieras apriņķī” atklāšana notika Valmieras muzejā (14.06.2016.).

Pieminot deportācijās cietušos, ārlietu dienesta darbinieku pasākuma „Apsūdzība: ārlietu dienesta darbinieks. 1941. gada 14. jūnijs” laikā LR Ārlietu ministrijā atklāta LVA izstāde „Represētie Ārlietu ministrijas darbinieki” (14.06.2016.)

LVA virtuālajā izstādē „Vēlēšanas bez izvēles” atrodami dokumenti par 1940. gada 14. – 15. jūlija Saeimas vēlēšanām, kā arī 1941. gada 12. janvāra PSRS Augstākās padomes vēlēšanām Latvijā. Izstāde tika prezentēta Stūra mājā, Brīvības ielā 61 (16.06.2016.).

Atzīmējot vēsturnieces Melitas Svarānes simto gadadienu, LVVA sadarbībā ar Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūtu izveidota izstāde „Vēsturnieks arhīvā – Dr. hist. Melitai Svarānei 100”, LVVA telpās (16.06.2016.).

Cēsu ZVA digitālā izstāde „Ēkas un cilvēku likteņi” tika atklāta 12.06.2016.

Rēzeknes ZVA izstāde „Vēstures mirkli Rēzeknes ZVA dokumentos 1945–1995” izstāde eksponēta Rēzeknes ZVA telpās (20.06.2016.);

Cēsu ZVA arhīva dokumentu izstāde „Tirgus – cēsnieku labklājības spogulis” tikusi eksponēta Cēsu pilsētas svētkos Cēsīs (22.–24.07.2016.).

LVA izveidotā mākslinieces Ērikas Gulbes radošajam mūžam veltītā virtuālā izstāde „Gleznotāja Ērika Gulbe 1916–2003” tika atklāta LVA telpās (02.09.2016.).

Sadarbībā ar Ārlietu ministriju LVVA izveidojis *ESIL* konferencei veltītu izstādi „Starptautiskie līgumi Latvijas vēsturē”, kas tika eksponēta Latvijas Nacionālajā bibliotēka (07.–10.09.2016.)

Jelgavas ZVA dokumentu izstāde „Auru pagasts laiku lokos” atklāta arhīva telpās (23.09.2016.).

Par tradīciju kļuvušajiem zinātniskajiem lasījumiem, kuri 2016. gadā notika trešo reizi, LVVA savās telpās prezentēja tiem veltītu izstādi „Starpkultūru vēsture Latvijas arhīvu dokumentos” (20.10.2016.).

Atzīmējot Konstitucionālā likuma *Par Latvijas Republikas valstisko statusu* 25. gadskārtu, LNA piedalījās vairākos starptautiskos pasākumos. Īrijas Karaliskās akadēmijas telpās Dublinā tika prezentēta LNA dokumentāro liecību izstāde „Latvija 1991” Saeimas priekšsēdētājas Ināras Mūrnieces un LELB arhibīskapa Jāņa Vanaga vizītes ietvarā (2016. gada novembris).

LVA virtuālās izstādes „Brīvības piemineklis 1935–2015” atklāšana notika Ventspils Valsts 1. ģimnāzijā (16.11.2016.). Izstāde ir veidota uz tāda paša nosaukuma ceļojošās izstādes pamata, kuru LNA speciālisti sagatavoja 2015. gadā sakarā ar pieminekļa atklāšanu pirms 80 gadiem, 1935. gada 18. novembrī.

LNA sadarbībā ar Latvijas arhīvistu biedrību un Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu 22.-25. novembrī rīkotajā izglītojošu pasākumu ciklā atmiņas institūciju speciālistiem "Fotogrāfija - mirklis vai mūžība" eksponēta izstāde „Fotogrāfiju izpēte un restaurācija” (22.11.2016.)

Rēzeknes ZVA sadarbībā ar Rēzeknes Tehnoloģiju Akadēmiju izveidojis izstādi „Gabrova un gabroviēši arhīva dokumentos”, kas eksponēta Rēzeknes ZVA telpās (09.12.2016.).

Vēl 2016. gadā bija aplūkojama Jēkabpils ZVA dokumentu izstāde „Aktuālo problēmu atspoguļojums Jēkabpils rajona izpildu komitejas sarakstes dokumentos (1950.–1994.), Liepājas ZVA digitālā izstāde „Liepājas kinoamatieru darbība un Ventspils ZVA izstāde „SENĀ VENTSPILS – Ventspils notikumi pagājušā gadsimta pirmajās desmitgadēs” eksponēta Ventspils ZVA telpās (08.02.2016.–31.12.2016.).

LVA arhīva apmeklētāji regulāri tiek iepazīstināti ar tā fondos glabātajiem mākslas darbiem. 2016. gadā LVA telpās tika atklātas divas gleznu izstādes. Gleznotāju Agras Ritiņas, Ilzes Griezānes, Vijas Stupānes un Vēsmas Ušpleles „Laiks krāsās” kopizstāde un Ērikas Gulbes gleznu izstāde.

Citi pasākumi

LVVA zinātniskie lasījumi

Gatavojoties LNA simtgadei (2019. gadā), lai aktualizētu un uzsvērtu iespēju un nepieciešamību plašāk izmantot bagāto LNA uzkrāto nacionālo dokumentāro mantojumu, 2014. gadā tika iedibināta tradīcija organizēt LVVA zinātniskos lasījumus. Vienkopus pulcēti zinātnieki, studenti un vēstures interesenti, kas savos pētījumos izmanto LVVA uzglabātās dokumentārās liecības par vēsturiskajiem notikumiem, nozīmīgām personībām, politiskajiem procesiem, ekonomisko, sociālo un kultūras dzīvi Latvijas teritorijā laikposmā no 13. gadsimta līdz 20. gadsimta vidum.

2016. gadā izdots rakstu krājums, kurā apkopoti 2.zinātniskajos lasījumos „Lokālās vēstures pētniecības iespējas arhīva dokumentos” prezentētie referāti.

2016. gada LNA 3.zinātniskie lasījumi bija veltīti tēmai „Starpkultūru vēsture Latvijas arhīvu dokumentos”, lasījumi notika LVVA 20.10.2016.

Uz sabiedrības informēšanu vērsti pasākumi

LNA arhīvi regulāri piedalās uz plašas sabiedrības informēšanu orientētos pasākumos, piemēram, Atvērto durvju dienās, Karjeras dienās, Eiropas Kultūras mantojuma dienā, Baznīcu naktī, Muzeju naktī.

Par tradīciju kļuvusi LNA arhīvu piedalīšanās Valsts kancelejas organizētajās Atvērto durvju dienās, kuru laikā arhīvi piedāvā dažādus pasākumus interesentiem, piemēram, ekskursijas, izstādes u.c.

Starptautiskās Muzeju nakts ietvaros, kas notika 2016. gada 21. maijā, un atzīmējot Latvijas Republikas Neatkarības Deklarācijas pieņemšanas dienu, kas iezīmē Latvijas neatkarības atgūšanas emocionāli augstāko punktu, simbolistisku brīdi, kad tika atjaunots Latvijas valstiskums, LNA eksponēja dokumentāro liecību izstādi „Mēs Latvijai! Mēs Lietuvai! Mēs Igaunijai!” Liepājas Svētās Trīsvienības katedrālē.

Izstādē tika eksponētas dokumentārās liecības no triju Baltijas valstu nacionālajiem arhīviem, tā iepazīstināja ar daudzveidīgu šo vēstures periodu atspoguļojošu dokumentu klāstu un deva iespēju izprast, kāpēc Latvijai neatkarības deklarācijas parakstīšanas fakts bija tik nozīmīgs.

LNA piedalījās Eiropas kultūras mantojuma dienā, kas ir starptautiska iniciatīva, lai ikvienam interesentam tiktu sniegta iespēja veidot saikni ar kultūras mantojumu,

ie pazīstot to neikdienišķā veidā. 2016. gada Eiropas kultūras dienu moto bija „kultūrvēsturiskā ainava”. No LNA dokumentārā fonda tika izveidota mākslinieka V.Mihailovska izstāde „Manas 365 dienas” un eksponēta Liepājas Svētās Trīsvienības katedrālē.

Pagājušā gada 21. augustā LNA savās telpās Rīgā, Šķūņu iela 11, visiem interesentiem piedāvāja iespēju apskatīt vēsturiskā dokumenta – konstitucionālā likuma oriģinālu, kas notika sadarbībā ar Latvijas Pastu. Pasākuma laikā notika Latvijas Republikas Augstākās padomes pieņemtā Konstitucionālā likuma *Par Latvijas Republikas valstisko statusu* 25. gadadienai veltītās jaunās pastmarkas un aplokšnes pirmās dienas zīmogošana.

LNA uzsāka akciju „Saglabāsim Latvijas valstiskuma dibināšanas un atjaunošanas dokumentārās liecības”, lai laika straujajā ritumā nepazaudētu mūsu tautai nozīmīgas dokumentārās liecības, kuras ir mūsu nacionālā bagātība un valstiskuma apliecinājums. Arhīvs aicināja Latvijas iedzīvotājus, kuru rīcībā ir vēsturiskas fotogrāfijas, dokumenti, dienasgrāmatas, vēstules, audio un video materiāli, tos nodot arhīvam. Akcija tiks turpināta līdz 2021. gadam kā Latvijas simtgades iniciatīva.

LNA noslēdza sadarbības memorandu ar Brocēnu novada domi ar mērķi stiprināt un efektīvāk izmantot savstarpējo sadarbību Brocēnu pilsētas novadpētniecības dokumentārā mantojuma izvērtēšanā un uzkrāšanā.

Izglītojošo programmu un pasākumu sagatavošana skolēniem un studentiem

Arhīvi, tāpat kā bibliotēkas un muzeji, iesaistās sabiedrības izglītošanā – it īpaši darbā ar skolu un studējošo jaunatni. 2016. gadā tika turpināts darbs pie „Arhīvu nozares stratēģijas 2015.–2020.gadam” īstenošanas, kur kā viens no rīcības virzienu ietvaros veicamajiem uzdevumiem un aktualitātēm ir noteikta arhīvpedagoģijas darba veicināšana.

Valsts simtgades atzīmēšanas norises ietvaros paredzēts aktualizēt vēsturi, godinot valsts dibinātājus un pieminot notikumus, kas ietekmējuši tās izveidi, tādējādi nostiprinot izpratni par Latvijas valstiskumu kā likumsakarīgu ilgstošas attīstības rezultātu.

Gatavojoties Latvijas valsts simtgadei, LNA iesaistījās LR Kultūras ministrijas organizētajā starpinstitucionālajā darba grupā projektam „Kultūras skolas soma”. No LNA puses tika iesniegti izglītības programmu un ekskursiju projekti, kurus būtu iespējams nodrošināt visā Latvijā, izmantojot LNA struktūrvienību bāzi.

„Kultūras skolas somas projekts” tiks īstenots saistībā ar „Izglītības attīstības pamatnostādņem 2014.–2020. gadam” un „Latvijas mediju politikas pamatnostādņem 2016. – 2020. gadam”.

LNA piedāvājums skolēniem kopš 2016. gada tiek apkopots un publicēts Kultūras ministrijas mājas lapas sadaļā „Kultūras norises bērniem un jauniešiem”.

LNA arhīvi ilggadēji un aktīvi sadarbojušies ar izglītības iestādēm un pedagogiem, piedāvājot daudzveidīgu uz izglītojamajiem orientētu aktivitāšu klāstu, piemēram, ekskursijas, kino lektorijus, izstādes, stundas arhīvā, kā arī iesaistījušies pedagogu tālākizglītībā.

Pārskata periodā organizēti izglītojošie pasākumi un mācību ekskursijas skolēniem, studentiem un citiem interesentiem. Pasākumos tika izmantotas gan speciāli atlasītas tematiskas dokumentu kopas, gan sagatavotās dokumentu izstādes, kā arī iepriekšējos gados veiktās dokumentu tematiskās apzināšanas iestrādes.

LNA ir viens no dalībniekiem Jelgavas pilsētas, Jelgavas un Ozolnieku novada pašvaldības un skolēnu domes projektā „Nacionālo dārgumu jaunatklāšana”. Projekta laikā – trīs gadu periodā – skolēni no Jelgavas pilsētas, Jelgavas un Ozolnieku novada pašvaldībām tiek aicināti apmeklēt un iepazīt nacionālas nozīmes objektus, kuru

nacionālo būtību pauž nosaukumā iekļautais vārds „nacionālais”. Latvijas Nacionālais arhīvs ir kļuvis par šī projekta dalībnieku un tā ietvaros iepazīstinās skolēnus ar tajā uzkrāto dokumentāro mantojumu. 2016. gadā projektā iesaistītās skolas apmeklēja LVKFFDA un kādu no tā piedāvātajiem kino lektorijiem „Ceļojums Latvijas animācijas filmu pasaulē” vai „Mūsu kino meistari”.

LNA arhīvi piedalās augstākās izglītības programmu īstenošanā un dokumentu popularizēšanā augstskolu studentiem. Ilggadēja sadarbība izveidojusies Daugavpils ZVA ar Daugavpils Universitāti, Liepājas ZVA ar Liepājas Universitāti, Latvijas Valsts arhīvs un Latvijas Valsts vēstures arhīvs sadarbojas ar Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultāti. 2016. gadā uzsākta sadarbība ar Baltijas Starptautisko akadēmiju.

Akadēmisko, profesionālo, vispārīzglītojošo programmu ietvaros sadarbojās un arhīvus apmeklēja Daugavpils Universitātes, Liepājas Universitātes, Rēzeknes Tehnoloģiju augstskolas, Biznesa augstskolas „Turība”, LU Vēstures un filozofijas fakultātes, Banku augstskolas, Latvijas Mākslas akadēmijas, Latvijas Universitātes, Rīgas Tehniskās universitātes, Latvijas Kultūras akadēmijas, Rīgas Tehniskās universitātes, Ventpils Augstskolas studenti, Cēsu PLT, Liepājas Valsts tehnikuma, Rēzeknes tehniskās skolas, Latvijas Kultūras koledžas, Celtniecības koledžas, Juridiskās koledžas, Rīgas Mākslas un mediju tehnikuma audzēkņi, kā arī vispārīzglītojošo skolu skolēni

LNA arhīvi iesaistās arī pedagogu tālākizglītības pasākumos, piedāvājot novadu vēstures skolotājiem ekskursijas un seminārus

Tiek organizētas nodarbības skolēniem, kas veltītas Latvijas vēsturē nozīmīgiem notikumiem. 1991. gada janvāra barikāžu atcerei veltītas nodarbības notikušas Ventpils VZA „Plecu pie pleca”, nodarbība veltīta Latvijas valsts dibināšanai „Kā Ventpilī ventspilnieki uzzināja par Latvijas Republikas izveidošanu?”, LNA organizētā nodarbība „Barikāžu ungunskuri” veltīta barikāžu notikumu atcerei.

Arhīvi piedalās uz skolēnu auditoriju orientētajās Ēnu dienās (izglītojošs profesionālās orientācijas pasākums), kas dod iespēju skolēniem tuvāk iepazīties ar arhivista darbu.

Arhīvi aktīvi piedalās arī Projektu dienu pasākumos, sadarbojoties ar vēstures skolotājiem un klašu audzinātājiem.

Arhīvi arī izglītības programmu ietvaros sadarbojas ar citām informācijas iestādēm, piemēram, Valmieras ZVA sadarbojoties ar Valmieras bibliotēku un Valmieras muzeju, ir izstrādāta izziņoša nodarbība “Kā neapjukt informācijas okeānā?”. Nodarbība paredzēta, lai iepazīstinātu skolēnus ar to, kas ir informācija, kādi informācijas glabātāji darbojas Valmierā, kā tiem piekļūt, un kāpēc katram informācijas sabiedrības dalībniekam to būtu nepieciešams zināt.

LNA ar informatīvi izglītojošām nodarbībām par arhīvu lomu pētniecībā piedalās VISC ikgadējā vasaras skolā 9. – 11.klašu skolēniem - eksakto un sociālo valsts mācību priekšmetu olimpiāžu uzvarētājiem un Latvijas skolēnu zinātniskās konferences laureātiem.

LNA sadarbība ar Latvijas vēstures skolotāju biedrību tupinās jau piekto gadu. LNA atbalstīja ilggadējā konkursa „Vēsture ap mums” īstenošanu 2015./2016. mācību gadā. LNA Atzinības rakstus un grāmatu balvas saņēma kopumā 30 skolēni un skolotāji konsultanti.

LNA ar prezentāciju „Latvijas Nacionālā arhīva piedāvājums skolām 2016./2017.m.g. LNA datu bāzes un to izmantošanas iespējas vēstures mācīšanā” piedalījās Valsts izglītības satura centra (VISC) ikgadējā Latvijas un pasaules vēstures skolotāju metodisko apvienību vadītāju vai izglītības koordinātoru seminārā.

LNA ar informatīvu ziņojumu piedalījās Skolu muzeju biedrības rīkotajosursos tās biedriem – skolu muzeju vadītājiem.

Lai iepazīstinātu skolēnus ar LNA un tajos glabāto nacionālo dokumentāro mantojumu, dokumentu veidiem un to analīzes pamatiem, LNA speciālisti skolās 6.–12. klašu skolēniem pēc pieprasījuma vada nodarbību „Dokumentu stāsti”.

Izmantojot LNA dokumentārā fonda materiālus, sagatavoti mācību materiāli, kas pieejami Vēstures skolotāju biedrības mājas lapā.

Galvenokārt uz studentu auditoriju ir orientētas LVA izglītojošās programmas: „Kas ir arhīvs: personu fondi un ārvalstu dokumenti, glabātava, virtuālās izstādes” un „PSRS VDK arhīvu dokumentārais mantojums Latvijā, Lietuvā, Igaunijā”.

Studentiem tiek piedāvāta nodarbība „LVVA un tajā uzkrātais dokumentārais mantojums, dokumentu kā vēstures avotu izmantošana pētniecībā”.

Rēzeknes ZVA organizē nodarbības 9.–12. klašu audzēkņiem „Vēstures stunda arhīvā” par nozīmīgāko Latvijas vēstures notikumu atspoguļojumu Rēzeknes ZVA (1945.–1960; 1988.–1995.) dokumentos.

Daugavpils ZVA skolēniem piedāvā tematiskas nodarbības „Arhīvs – vēstures avoti un to izmantošanas iespējas” un „Iepazīsim arhīvu”.

Daugavpils ZVA tematiskā nodarbība „Arhīvs. Dokumenti. Institūciju arhīvu pārvaldība” paredzēta studentiem.

Par tradīciju kļuvusi ārpus Latvijas dzīvojošo jauniešu ekskursija uz LVA projekta „Sveika, Latvija” ietvaros.

Dokumentu popularizēšana radio un televīzijas raidījumos

2016. gadā LNA speciālisti piedalījās šādos radio un televīzijas raidījumos:

Latvijas Radio 1 raidījumā „Krustpunkti” par Latvijas iedzīvotāju izsūtīšanu 1949. gada 25. martā (23., 24., 25.03.2016.) (LVA)

LNT ziņās „LPSR VDK dokumentu mantojums Latvijas Valsts arhīvā”. 08.01.2016. (LVA)

LTV „Atceries Lāčplēšus!” par represētajiem LKOK un grāmatas "Lāčplēša kara ordeņa kavalieri” tapšanu pirms 20 gadiem. 31.01.2016. (LVA)

ReTV „Atceries Lāčplēšus!” 03.12.2016. (Cēsu ZVA)

LTV „4.studija” „Represētāji, kas viņi bija?” 14.06.2016. (LVA)

LTV „Panorāma” „14. jūnijs”. 14.06.2016. (LVA)

Latvijas Radio ziņu sižets „Filmas un hronikas kopš cara Nikolaja II vizītes Rīgā pieejamas jaunā interneta vietnē”. 09.07.2016. (LVKFFDA)

LNT Ziņu raidījumā „Ziņu TOP 10 sižets par arhīvu saistībā ar filmu digitalizāciju”. 02.10.2016. (LVKFFDA)

LVKFFDA rīkotie kino lektoriji „Kino pauze”

Sabiedrības interesi ieguvuši LVKFFDA organizētie kinolektoriji, kas piedāvā tematisku lekciju ciklu ar filmu noskatīšanos. LVKFFDA piedāvā divus kino lektorijus „Kino pauze” un „Nepārejošā Latvija. Salas laika upē”.

Arhīvu dokumentu izmantošana citu organizāciju un institūciju projektos

LNA arhīvu dokumenti daudz tiek izmantoti citu valsts, pašvaldību un nevalstisko institūciju projektos.

Ar Latvijas Republikas Saeimas Prezidija atbalstu, atzīmējot 1991. gada janvāra barikāžu 25. gadadienu, tika izdots dokumentu krājums „Janvāra hronika. Latvijas Republikas Augstākās padomes barikāžu laika preses relīzes”, kurā izmantoti Latvijas Valsts arhīva dokumenti.

LVKFFDA audiovizuālie dokumenti - tikuši izmantoti projektā Latvijas muzeju un Latvijas Nacionālā arhīva kopprojekts– izstāde, kas veltīta Latvijas simtgadei.

2.6. Dokumentu saglabāšana

2017.gada 1.janvārī LNA glabājas vairāk nekā 21.97 milj. glabājamās vienības. Salīdzinot ar 2016.gada 1.janvāri, glabājamo vienību skaits palielinājies par 114 tūkst.

LNA glabātavu kopējais noslogojums ir 93.4%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tas ir samazinājies par 1.6%. Jauna glabātava izveidota LVKFFDA. LNA glabātavu kopējā platība palielinājusies par 63.3 m².

Visvairāk noslogotie arhīvi atrodas Rīgā un Kurzemes reģionā. Visnoslogotākie ir PDVA un Alūksnes ZVA – 100%. Nedaudz mazāk noslogoti ir LVVA – 98%, Ventspils ZVA – 96.7% un Siguldas ZVA – 95%. Vismazāk noslogots ir Rēzeknes ZVA – 76.8%. Pārējo arhīvu noslogojums ir no 81% - 90%.

Visās glabātavās regulāri veikts mikroklimata monitorings. Monitoringa rezultāti tika reģistrēti VVAIS, kas ļaus veikt precīzākus mikroklimata izmaiņu pētījumus vairāku gadu griezumā. Vides kvalitātes pārbaudes veiktas visās arhīvu glabātavās. Atkārtoti kontrolanalīzes veiktas LV KFFDA, PDVA un Jelgavas ZVA. Paaugstināts mikrobioloģiskais piesārņojums konstatēts Jelgavas ZVA, Tukuma ZVA, Ventspils ZVA, LVKFFDA un PDVA glabātavā, kur glabājas pases ar pelējuma pazīmēm. Pārējos arhīvos vides kvalitāte atbilst normai. Jelgavas ZVA 4.glabātavas piesārņojuma avots vēl nav atrasts. Tukuma ZVA vērojama piesārņojuma samazināšanās.

Nozīmīgs LNA darbības virziens ir nodrošinājuma un izmantošanas fonda veidošana, dokumentu digitalizācija dokumentu pieejamības paplašināšanai. Sagatavojot dokumentus mikrofilmēšanai un digitalizācijai, tiek veikta to profilaktiskā apstrāde un konservācija. DPSD nodrošinājuma un izmantošanas fondu veidoja LVA un LVVA dokumentiem. Nodrošinājuma fonds sagatavots plānotajā apjomā.

Dokumentu digitalizācija veikta LVVA, LVA, LVKFFDA un PDVA dokumentiem. LVVA digitalizētas kartes, plāni, kartotēkas, Nodokļu pārvaldes lietas un pergamenti. LVA digitalizētas kartotēkas un dokumentu no Štālbera fonda. LVKFFDA digitalizēti plakāti, lielformāta fotodokumenti, montāžas lapas, foto no albumiem un filmu grāmatiņas. PDVA dokumentu digitalizācija veikta projekta Yad Vashem projekta ietvaros.

Restaurācija veikta LVVA, LVA, LVKFFDA dokumentiem, t.sk. pergamentu, vaska zīmogu, lakas zīmogu, ādas iesējumu un lielformāta dokumentu restaurācija.

LNA infrastruktūras uzturēšana

LNA ir izvietots 23 ēkās visā Latvijas teritorijā. Vecākā no LNA rīcībā esošajām ēkām – LNA administrācija, būvēta 1640. gadā, jaunākā –pieņemta ekspluatācijā 1985. gadā. Tikai viena LNA ēka (Latvijas Valsts arhīvs, Bezdzelīgu ielā 1) ir celta kā arhīva būve, pārējās ēkas ir pielāgotas arhīva vajadzībām.

Ēkas ir novecojušas, un to tehniskais stāvoklis dažreiz rada bažas par ēku drošību. Pašlaik būvinspekcija ir apsekojusi lielāko daļu no LNA pārziņā esošajām ēkām un rakstiski informējusi LNA un VNĪ par konstatētiem trūkumiem. Vairākas LNA izmantotās ēkas tiek nomātas no privātīpašnieka vai atrodas uz privātās zemes, līdz ar to ir būtiski papildus izdevumi par zemes nomu, uz kurām atrodas ēkas.

Lielākajā daļā LNA ēku ir energoefektivitātes problēmas.

Ēku infrastruktūra – apkures, ventilācijas, elektroapgādes un ūdensapgādes sistēmas ir novecojušas, un tādēļ regulāri tiek veikti nelieli remonta darbi, lai sistēmas

varētu normāli funkcionēt. Ir izmainījušās ugunsdrošības noteikumu prasības un līdz ar to jauno prasību normu ieviešana prasa papildus izdevumus. Ikgadējās ugunsdrošības pārbaudes uzrāda dažādas problēmas arhīvu ēku ugunsdrošībā, jo ir novecojušas ugunsgrēka atklāšanas sistēmas, ir neatbilstoši ugunsdzēsāmie aparāti, nedarbojas automātiskās ugunsdzēsšanas sistēmas u.c.

Arhīva rīcībā esošo ēku uzturēšana un to infrastruktūras sakārtošana atbilstoši prasībām ir nozīmīgs LNA darbības virziens, kurā tiek ieguldīta liela daļa finanšu līdzekļu. Diemžēl LNA rīcībā esošie finanšu līdzekļi ir nepietiekami, ierobežoti, lai varētu uzlabot ēku tehnisko stāvokli. Katru gadu tiek izvērtēta esošā situācija, noteiktas prioritātes un izstrādāts remontdarbu plāns.

Valsts nekustamie īpašumi ir veikuši lielākai daļai LNA pārziņā esošajās ēkās energoauditus un balstoties uz audita slēdzieniem izvērtē, kuras ēkas būtu lietderīgi siltināt un līdz ar to uzlabot šo ēku energoefektivitāti.

Pašlaik sadarbībā ar Valsts nekustamajiem īpašumiem, Kultūras ministriju tiek plānota Latvijas Valsts arhīva ēkas Skandu ielā 14 renovācijas darbi, kuri sevī ietver visas ēkas jumta seguma nomaiņu un tā siltināšanu, ēkas ārsienu renovāciju, nevajadzīgo logu demontāžu, nepieciešamā mikroklimata iekārtu montāžu un veco ventilācijas un kondicionēšanas iekārtu demontāžu, darba kabinetu izbūvi, jauna elektrības pieslēguma kabeļa izbūvi. Īstenojot šo projektu Latvijas Nacionālais arhīvs iegūs papildus platības, kuras varēs izmatot dokumentārā mantojuma glabāšanai, tiks nodrošināts dokumentu ilglaicīgai glabāšanai nepieciešamais mikroklimats, samazināsies ēkas ekspluatācijas izdevumi apkures sezonas laikā.

Pēc Drošības policijas prasībām ir jāveic drošības paaugstināšanas visās Rīgas arhīvu ēkās. Ir jānodrošinās pret svešu personu iekļūšanu dokumentu glabātuvēs, darba telpās, jānodrošina elektronisks caurlaižu režīms, jāveic ēku perimetru videonovērošana ar ieraksta funkciju u.c. ar drošību saistīti pasākumi. Iepriekšminēto prasību realizācijai LNA finanšu līdzekļu nav, tie tiks papildus prasīti no Kultūras ministrijas.

2.7. Dalība zinātniskajās konferencēs

Arhīvu pētnieki ar ziņojumiem regulāri piedalās zinātniskajās konferencēs un semināros, iepazīstinot ar pētījumiem, kuri veikti, izmantojot LNA arhīvu dokumentus.

LNA pētnieki ar referātiem pārskata periodā piedalījās:

Starptautiskajā zinātniskajā konferencē „Lielais Brālis Tevi vēro: VDK un tās piesegstruktūras” ar referātu „PSRS Iekšlietu Tautas komisariāta pārbaudes un filtrācijas punktos un nometnēs ieslodzītie Latvijas iedzīvotāji”. 11.–12.04.2016. (LVA).

Ungārijas vēstniecības organizētajā pasākumā ar referātu „Ungārijas 1956. gada revolūcijas notikumu atskaņas Latvijas PSR VDK krimināllietu dokumentos”. 04.10.2016. (LVA)

Polijā (Krakovā) ar referātu „*The Latvian SSR KGB audiovisual and electronic documents in the Latvian National Archives Latvian State Archives: Latvian experience*”. 28.11.–01.12. (LVA)

Starptautiskās muzeju dienas pasākumā ar referātu „J. Dēriņš un viņa atmiņu krājums” Ģ. Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejā. 18.05.2016. (LVVA)

Zinātniskajā konferencē „Saviesīgā dzīve un izklaides hercoga Jēkaba laikā” Kandavas novada muzejā ar ziņojumu „Ieskats Kurzemes hercogu galma sadzīvē 17. gs.” 27.05.2016. (LVVA).

Seminārā „Fotogrāfija – mirklis vai mūžība?” Latvijas Kara muzejā ar referātu

„Fotogrāfijas Latvijas Valsts vēstures arhīva krājumos: LR laiks, 1918–1940”. 22.11.2016. (LVVA)

Daugavpils Universitātes starptautiskajā zinātniskajā konferencē „XXVI zinātniskie lasījumi” ar referātu „Dombrovskis un viņa darbība „Atturības pilsētas” izveidē Rīgas apriņķa industriālajā nomalē Vecmīlgrāvī (1888–1914)”. 29.01. 2016. (LVVA)

Baltijas vēsturnieku komisijas 69. konferencē Getingenē „*Die Wieckensche Chronik und die politische*” ar ziņojumu „*Instrumentalisierung der Geschichte im frühneuzeitlichen Livland*”. 21.05.2016. (LVVA)

Polijas valsts arhīvu ģenerāldirekcijas un Polijas atmiņas institūta konferencē „*Colloquia Jerzy Skowronek dedicata: Difficult Issues in History and Archives*” Varšavā ar ziņojumu „*Displacement of Latvian Archives during the World War II*”. 19.05.2016. (LVVA)

II zinātniskajā konferencē „Jauno vēsturnieku zinātniskie lasījumi. Starpdisciplinārie pētījumi Latvijas vēsturē” Valmierā ar referātu „Atturības organizāciju sociālais portrets daudznacionālajā Rīgas pilsētas sabiedrības alkohola patēriņa vidē, 1891.–1914. gads”. 03.11.2016. (LVVA)

Zinātniskajā seminārā „Mākslinieka rokraksts. Vilim Vasariņam 110” Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejā ar referātu „Ko stāsta Latvijas Nacionālā arhīva dokumenti par mākslinieku V. Vasariņu”. 28.04.2016. (LVA)

6. Starptautiskajā Leidas Viduslaiku kongresā ar referātu „Female seals and female representation in Livonian Wax seals” 2016.gada maijs (LNA Dokumentu preventīvās saglabāšanas laboratorija)

8. Eiropas arhīvu saglabāšanas vadītāju sanāksmē Hāgā ar ziņojumu „Konservācijas lomas maiņa LNA” 2016.gada jūnijā (LNA Dokumentu preventīvās saglabāšanas laboratorija)

4. Starptautiskajā zīmogu restauratoru apaļā galda sanāksmē Parīzē ar ziņojumu „Conservation of the wax seals attached to the documents from the archives of the Duchy of Courland and Semigallia” 2016.gada jūnijā. (LNA Dokumentu preventīvās saglabāšanas laboratorija).

2.8. Projekti

Turpinās sadarbības projekts ar Izraēlas memoriālu YadVashem, un uzsākts sadarbības projekts ar ģenealoģijas pētniecības biedrību Family Search. LVVA turpina projektu par Latvijas Valsts vēstures arhīva ģenealoģiskas un vēsturiskas nozīmes dokumentu digitālo kopiju izveidi – dokumentu atlasī, izsniegšanu / atlikšanu un sagatavošanu digitalizēšanai saskaņā ar noslēgto līgumu ar Family Search International (“Family Search”). Pārskata periodā pabeigta 7427. fonda "Latvijas Universitāte" studentu lietu un 5601. fonda "Armijas štāba personas lietu kolekcija" virsnieku personas lietu sagatavošana digitalizēšanai un uzsākta 1308. fonda "Valsts Statistikas pārvalde" 15. uzskaites saraksta dokumentu gatavošana digitalizēšanai.

Datu bāze „Redzi, dzirdi Latviju!”

LVKFFDA arhīvs 2016. gadā sadarbībā ar Arhīvistu biedrību un SIA „Lauva grupa”, izveidojis jaunu interneta vietni www.redzidzirdilatviju.lv, kura ikvienam interesentam piedāvā meklēt informāciju par arhīvā uzkrātajiem kinodokumentiem un videodokumentiem, kā arī skatīties vietnē publicētos video. Projekta pirmais posms ir noslēdzies ar 1910.–1966. gadā veidoto kinohroniku kolekcijas publicēšanu audiovizuālo dokumentu digitālās krātuves interneta vietnē www.redzidzirdilatviju.lv

Vietnē publicēti video kinohronikām un dokumentālajām filmām, kuras veidotas laikposmā no 1910. gada līdz 1934. gadam un kurām nav pieejamības ierobežojumu.

Video, kurus nav iespējams apskatīt vietnē, var noskatīties arhīvā.

Informācija vietnē tiek papildināta un pilnveidota, lai pilnībā publicētu visus datus par arhīvā uzkrātajiem audiovizuālajiem dokumentiem.

Projektu atbalsta Valsts kultūrkapitāla fonds. Projekts saņēma 2016. gada Latvijas atvērto tehnoloģiju asociācijas balvu kategorijā „Atvērtākā iestāde”.

3. Starptautiskā sadarbība

LNA ir globālās profesionālās organizācijas *Starptautiskā arhīvu padome (ICA)* dalībnieks. 2016. gadā LNA vadība piedalījās Starptautiskās arhīvu padomes kongresā „Arhīvi, harmonija, draudzība: kultūras daudzveidība, taisnīguma un sadarbības nodrošināšana globalizētajā pasaulē”, kas notika Seulā, Dienvidkorejā.

LNA pārstāvji 2016.gadā piedalījās arī tās Eirāzijas nodaļas 17. konferencē un starptautiski zinātniski praktiskajā konferencē „Arhīvi informācijas tehnoloģiju pasaulē”, kas notika Minskā, Baltkrievijā.

LNA ir pārstāvēts Eiropas komisijas *Eiropas arhīvu ekspertu grupā*, Eiropas Komisijas organizētajā dalībvalstu pārstāvju darba grupā par "e-Arhivēšanu" un neformālajā *Eiropas Savienības nacionālo arhīvistu padomē*.

LNA speciālisti darbojas arī Baltijas arhīvu organizācijās- *Baltijas kultūras mantojuma tīkls (BaltHerNet)*, kas veic sadarbības koordinēšanu baltiešu diasporas arhīvu apzināšanā pārvaldībā, un *Baltijas audiovizuālo arhīvu padomē (BAAC)*, kas apvieno Baltijas, Skandināvijas, Kanādas u.c. valstu audiovizuālo arhīvu institūcijas un speciālistus.

2016. gadā tika noslēgts sadarbības memorands ar Bosnijas un Hercegovinas arhīvu. Sadarbības memoranda ietvarā pirmo reizi Latvijā tika eksponēta Bosnijas un Hercegovinas Federācijas arhīva izstāde, atzīmējot divdesmito gadskārtu kopš tika nodibinātas diplomātiskās attiecības starp abām valstīm.

Gatavojoties Latvijas un Lietuvas valstu simtgadēm, tika parakstīti sadarbības memorandi ar vairākām Lietuvas vēstures atmiņas institūcijām – ar Rokišku novada muzeju un Lietuvas Centrālo Valsts arhīvu par sadarbību projektu īstenošanā abu valstu simtgades zīmē.

Sadarbībā ar Lietuvas vēstniecību tika nodrošināta lietuviešu fotogrāfa J.Kazlauskas fotogrāfiju izstādes prezentācija Rīgā un Rēzeknē.

4. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Jau tradicionāli LNA veidojas cieša sadarbība ar Latvijas Arhīvistu biedrību, kas ir vienīgā profesionālā nevalstiskā arhīvistu organizācija Latvijā.

LNA iesaistīja biedrības pārstāvjus normatīvo aktu projektu izstrādē, organizēja tikšanās ar valsts un pašvaldību institūciju pārstāvjiem par dokumentu un arhīvu pārvaldības problēmām.

Sadarbībā ar biedrību realizēti arī vairāki VKKF atbalstīti projekti – izdots žurnāls „Latvijas Arhīvi” un organizēti Latvijas Valsts vēstures arhīva zinātniskie lasījumi.

Ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu un sadarbībā ar Latvijas arhīvistu biedrību sagatavotas izstādes "Vēsturnieks arhīvā - Melitai Svarānei 100" un "Nācija karā: Latvija 1916./1917. gadu mijā".

LNA sniedza arī metodisko un praktisko palīdzību nevalstiskajām organizācijām

dokumentu un arhīvu pārvaldības jautājumos.

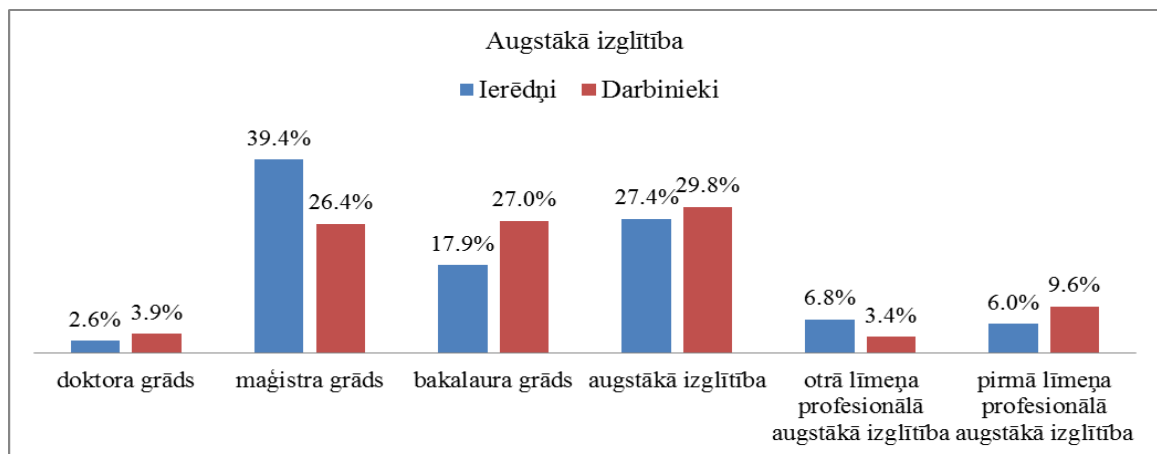
LVA jau tradicionāli sadarbojas ar latviešu trimdas organizācijām, lai nodrošinātu to dokumentu nonākšanu LNA un pēc iespējas pilnīgāku un daudzveidīgāku vēstures liecību saglabāšanu nākamajām paaudzēm.

5. Personāls

LNA 2016.gadā vidēji bija 424 amata vietas, faktiskais vidējais personāla skaits bija 422 no kuriem 114 (27%) ierēdņi un 308 darbinieki (73%).

Vidējā mēnešalga: 2016.gadā – 698 *euro*, 2015.gadā – 686 *euro*, vidējais pieaugums 2016.gadā – 2%, kas saistīts ar vienu no Kultūras ministrijas prioritātēm „Drošumspēja”. mēnešalgu uzturēšanu un nodrošinot fizisko darba veicēju amatiem.

2016.gadā augstākā izglītība bija 65% (295) LNA nodarbināto. Ierēdņiem augstākā izglītība – 100% (117), bet darbiniekiem – 53% (178).

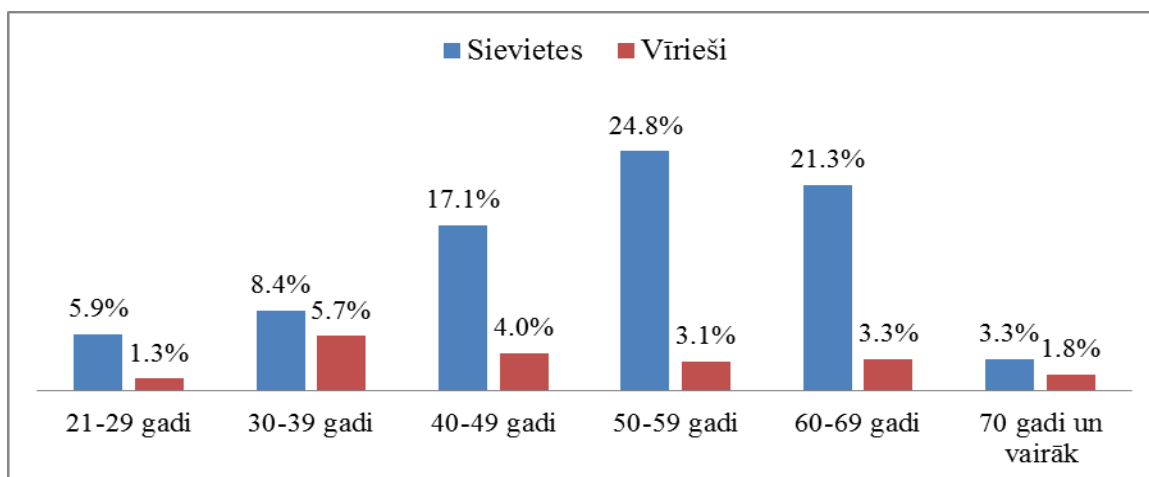

4.att.Nodarbināto izglītība

2016.gadā 7 LNA nodarbinātie bija absolvējuši augstāko izglītības iestādi, no tiem viens ieguva doktora grādu mākslā, divi ieguva maģistra grādu vēsturē, viens ieguva bakalaura grādu tiesību zinātnēs, un viens ieguva bakalaura grādu vizuāli plastiskajā mākslā vizuālās mākslas un kultūras vēsturē un teorijā, un pirmā līmeņa augstāko profesionālo izglītību ieguva namu pārvaldnieka un datorsistēmu un datortīklu administrators.

LNA 2016.gadā pieņemts 31 darbinieks, bet atbrīvoti 30 darbinieki. Salīdzinājumā ar 2015.gadu nodarbināto mainība ir samazinājusies, nodarbināto mainības koeficients ir nemainīgs 0.13 (13%).

2016.gadā vidējais nodarbināto vecums – 51 gads. Attiecīgi sievietes – 81% (368) un vīrieši – 19% (87). Lielākais nodarbināto skaits bija vecuma grupā no 50 līdz 59 gadiem – 28% (127).

5.att. Sadalījums pa vecuma un dzimuma grupām

2016.gadā apmācībās piedalījās – 42% (191) LNA nodarbinātie:

Semināra nosaukums	
Arhīvistu profesionālās pilnveides kurss	19 %
Klientu apkalpošanas spēle "Frontline"	15 %
Specializētā mācību programma "Latvijas Nacionālā arhīva informācijas aprites uzlabošana ar komersantiem".	27 %
Citi dažāda veida semināri	
Personāla attīstība	15 %
Informāciju tehnoloģijas	8 %
Pieredzes apmaiņa	7 %
Komunikācija	6 %
Valodu apguve un rakstu valoda	3 %

2016.gadā turpināta 2015.gadā uzsāktā nodarbināto profesionālā tālākizglītība, kurā piedalījās 20 nodarbinātie. Mācību semināru mērķis atbalstīt viņu profesionālo izaugsmi, attīstīt kompetences, kas ļautu nepārtraukti pārskatīt un mainīt pierastos panākumu gūšanas veidus virzībā uz inovativitāti.

6. Finanšu resursi

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums *euro*

2.tabula

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (2015.g.faktiskā izpilde)	2016. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	6 548 623	6 090 754	5 985 000
1.1.	dotācijas	5 558 266	5 427 519	5 427 519
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	852 891	661 635	555 881
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	493		
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0

1.5.	valsts budžeta transferti	136 973	1 600	1 600
2.	Izdevumi (kopā)	6 565 849	6 181 965	6 074 990
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	6 309 282	6 082 997	5 976 022
2.1.1.	kārtējie izdevumi	6 309 282	6 082 997	5 976 022
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	256 567	98 968	98 968

LNA piešķirtais finansējums tika izmantots noteikto prioritāšu un darbības rezultātu sasniegšanai, kā arī neatliekamo arhīva ikdienas darbu veikšanai.

7. LNA darbības prioritātes 2017.gadam:

1. nodrošināt NDM pieejamību digitālajā vidē, uzlabot un attīstīt arhīva e-pakalpojumus, sekmēt to izmantošanu;
2. sekmēt NDM izmantošanu izglītības programmu īstenošanā;
3. nodrošināt pilnvērtīgu Vienotās valsts arhīvu informācijas sistēmas (turpmāk – VVAIS) izmantošanu LNA sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai un labas pārvaldības principu nostiprināšanai;
4. nodrošināt elektronisko dokumentu pieņemšanu valsts glabāšanā
5. infrastruktūras sakārtošanā:
 - apdraudējuma NDM saglabāšanai un darbinieku drošībai novēršanas pasākumi:
 - ugunsdrošības signalizāciju renovācija, ugunsdzēsības sūkņu un to automātikas uzstādīšana, pārnēsājamo ugunsdzēsamo aparātu nomaiņa pret ugunsdzēsības prasībām atbilstošiem uzstādīšana, ugunsdzēsības instruktažu izstrāde katrai ēkai, iekšējo ūdens hidrantu pārbaudes un to mezglu nokomplektēšana atbilstoši prasībām, citi ar ugunsdrošību saistīti pasākumi;
 - elektroslodzes mērījumi, elektroapgādes sistēmu remonta darbi, vājstrāvas tīkla renovācija;
 - ēku infrastruktūras un energoefektivitātes uzlabošana, ēku jumtu remonta darbi, avārijas situāciju novēršana, ūdens padeves un apkures sistēmu remonts un nomaiņa, būvinspekcijas aktos minēto trūkumu novēršana.
 - ēku energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi, piesaistot ES līdzfinansējumu.

Direktore

M.Sprūdža